

K O N C E P C E

ROZVOJE MĚSTSKÉ KNIHOVNY DAČICE

NA LÉTA 2012 - 2015

Městská knihovna v Dačicích je základní knihovnou s univerzálním knihovním fondem. Dle Knihovního zákona č. 257/2001 Sb. je zřízena za účelem poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, při zachování rovných podmínek pro všechny občany, uspokojování kulturních a informačních potřeb a k všestrannému napomáhání všem formám vzdělávání občanů. Evidenční číslo knihovny (evidence na Min. kultury ČR) je 934. Je zapsána v Obchodním rejstříku u Krajského soudu v Č. Budějovicích, oddíl Pr, vl. č. 204.

2013 = 120 let Městské knihovny v Dačicích!

Východisky "Koncepte rozvoje Městské knihovny Dačice na léta 2011 – 2014" jsou Koncepte rozvoje knihoven ČR na léta 2011 – 2014", „Standardy veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými nebo provozovanými obcemi“, „Typizační směrnice MK ČR 1996“ a analýzy činnosti, ukazatelů a trendů v Městské knihovně Dačice. Cíle z Koncepte rozvoje knihovny 2006 – 2010 se podařilo splnit s výjimkou DOSTATEČNÝCH PROSTOR a nekončícího úkolu motivace zaměstnanců k podávání co nejlepších výkonů.

VIZE 2020

Klient říká: „V krásné, přívětivé a pohodlné knihovně rychle obslužen příjemným, kvalifikovaným, očividně spokojeným a motivovaným personálem nebo z pohodlí domova bez ohledu na národnost či handicap, v kteroukoliv denní či noční dobu získám bezplatně požadovanou kvalitní službu.

(Koncepte rozvoje knihoven v ČR na léta 2011-2014)

Tato vize pro následující období stručně vyjadřuje:

- zásadní prioritou budoucnosti knihovny je jednoznačná orientace na kvalitní a pohotové služby, které jsou díky využívání informačních technologií v podstatné míře dostupné 24 hodin, sedm dnů v týdnu;
- služby knihovny jsou přístupné bez jakýchkoliv bariér a jsou poskytovány všem bez rozdílu sociálního a ekonomického postavení, vzdělání, věku, etnické příslušnosti, bez ohledu na jakýkoliv handicap
- knihovna je příjemným a neutrálním místem pro studium, trávení volného času i setkávání všech generací, místem reflektujícím požadavky veřejnosti na moderní funkční i estetické prostředí, místem snadno dostupným v geografickém smyslu
- v knihovně působí vzdělání, motivování a adekvátně ohodnocení pracovníci, kteří poskytují služby odborníkům i nejširší veřejnosti a plní úlohu průvodců a navigátorů při vyhledávání, získávání informací a informačních zdrojů v digitálním prostředí.

Důležitou podmínkou pro činnost knihovny je její prostorové, technické a finanční zajištění, které je primárně hrazeno z veřejných zdrojů. Od roku 2009 pociťuje knihovna trvale důsledky ekonomické krize. Budova knihovny, ve které je Měk od roku 1991 umístěna, byla v roce 2003 rekonstruována nákladem 2,5 miliónu korun z prostředků města. Podle typizační směrnice (MK ČR 1996) a dalších směrnic knihovna naší velikosti k dispozici NEJMÉNĚ 60 M2 na 1000 obyvatel) jsou pro knihovnu naší velikosti vhodné prostory o velikosti **500 – 600 m2** (stávající stav - 260 m2). Knihovna funguje jako centrum knihovnických služeb pro vymezený region, je knihovnou pověřenou výkonem regionálních funkcí, spolupracuje se školami a dalšími organizacemi ve městě. Z analýz standardů a všech adekvátních materiálů (benchmarking, typizační směrnice, standardy), jednoznačně vyplývá, že **NEJVĚTŠÍM PROBLÉMEM KNIHOVNY JE NEDOSTATEK MÍSTA – PRO DOKUMENTY A UŽIVATELE**. Tento handicap omezuje rozvoj knihovny ve všech ohledech. Možností řešení je rozšíření plochy knihovny prostřednictvím přístavby, a to zastřešením dvora. Předpokládané náklady – **cca 6 miliónů korun**. Budova knihovny i pozemky jsou v majetku města a jsou knihovně předány k hospodaření. Realizace přístavby je možná z evropských dotačních prostředků a **rozpočet města by zatížila pouze cca 1 – 2 miliony Kč. DRUHOU MOŽNOSTÍ JE NALEZENÍ VĚTŠÍCH PROSTOR.**

SWOT analýza

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - kvalifikace pracovníků knihovny - služby knihovny - zájem o činnost knihovny - dodržování standardů - zájem o služby knihovny vzrůstá, zvyšuje se počet uživatelů a výpůjček. - rozšiřuje se zájem o služby on-line, o možnost práce na internetu. - zvyšuje se počet uživatelů z řad studentů - zvyšuje se počet zkušenějších a zkušených čtenářů, kteří při práci s on-line katalogy nevyžadují asistenci knihovníka - schopnost získávat granty - dobré vztahy se zřizovatelem 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek prostoru - absence studovny - absence čítárny - málo komunitních aktivit - nedostatek finančních prostředků na doplňování fondu - malá propagace online služeb a jejich možností - prestiž knihovny v místě by mohla být větší - slabá práce se zastupiteli, nejsou přesvědčováni o nutnosti rozšířit prostory knihovny - bariéry při využívání knihovny a jejich služeb pro znevýhodněné sociální skupiny obyvatel (dětské odd. v patře, není výtah)
příležitosti	rizika
<ul style="list-style-type: none"> • Růst zájmu o služby knihovny • Uspokojivý stav automatizace knihovnických agend v naší knihovně • Kvalifikovaný personál se zájmem o rozvoj činnosti knihovny. • Udržování dobrých vztahů se zřizovatelem. • Možnost podstatného rozšíření/modernizace služeb zlepšením prostorových podmínek • Zvyšovat úlohu knihovny v procesu celoživotního vzdělávání. • Podpora a rozšiřování spolupráce knihoven – knihovny školní, muzejní ad. • Zlepšení dostupnosti knihovny a jejích služeb, (služby pro znevýhodněné sociální skupiny) • Rozvoj spolupráce knihovny a škol při výuce informační gramotnosti(= schopnost pracovat s informacemi) • Podporovat úlohu knihoven jako informačního centra obce – především obsluhované knihovny v rámci regionálních služeb • Komunitními aktivitami knihoven podporovat účast občanů na životě obce • Zvýšit objem financování nákupu knihovnických fondů v knihovně. 	<ul style="list-style-type: none"> • Případné omezení finančních prostředků zpomalí rozvoj knihovny • Nefřešení nedostatku prostor způsobí zaostávání knihovny • Neschopnost knihovny reagovat pružně na potřeby uživatelů internetu – rychlost, uživatelsky vřídlné prostředí. • Nedostatečný public relation (propagace) knihovny může způsobit snížení její prestiže • Zaostávání a nedostatek nových nápadů může způsobit snížení její role ve městě • Nereagování na vývojové trendy by mohlo snížit její návštěvnost a zajímavost pro uživatele • Konkurence dalších volnočasových aktivit • Nedostatečné začlenění knihovny - knihoven do vzdělávacích a výchovných programů a nedostatečná informační výchova uživatelů nese s sebou riziko funkční negramotnosti (neschopnost využívat informací z běžných zdrojů, například jízdnicích řádů, statistik, právních dokumentů a podobně.)

Koncepce rozvoje Městské knihovny Dačice na léta 2012 - 2015

Koncepce vymezuje pět základních oblastí:

- A. Přístup k informačním zdrojům a službám knihovny
- B. Podpora vzdělávání a čtenářské gramotnosti
- C. Rovný přístup ke službám knihovny
- D. Kvalita, efektivita a marketing služeb knihovny
- E. Rozvoj lidských zdrojů

Ad A/ Přístup k informačním zdrojům a službám knihovny

Knihovna jako informační instituce musí být vybavena odpovídajícími knihovními fondy, informačními technologiemi na špičkové úrovni a organizačně zajištěna vzájemnou návazností pracovních postupů.

Zabezpečit efektivní dostupnost elektronických informačních zdrojů pro širokou veřejnost.

Proč tento cíl:

Knihovny tradičně zajišťují rovný přístup k publikovaným dokumentům v podobě knih, periodik apod. V současné době se trvale zvětšuje objem dokumentů, které jsou publikovány pouze v digitální podobě na internetu a kvalitní a rozsáhlé informační zdroje jsou stále častěji přístupné pouze za úplaty. Knihovna by měla sledovat vývoj v této oblasti a reagovat na něj - získávat licence pro přístup k těmto zdrojům a umožnit svým uživatelům využití těchto zdrojů pro potřeby vzdělávání, osobního rozvoje i trávení volného času.

Stav, kterého má být dosaženo:

Široký okruh uživatelů knihovny má přístup k aktuálním a kvalitním informacím z ekonomiky, politiky a kultury pro potřeby školního i celoživotního vzdělávání, osobní rozvoj a volný čas.

Aktivity:

- podpora uvědomělého přístupu ke kulturnímu dědictví a k hodnotám umění a pokroku vědy, zajišťovat neustále ve všech půjčovnách další funkce knihovny pro občany – funkce relaxační, rekreační, literární,
- podpora dialogu mezi kulturami a kulturní rozmanitosti; podpora tradice lidové slovesnosti; zpřístupňování všech druhů obecních informací,
- podpora rozvoje informační a počítačové gramotnosti, především seniorů a znevýhodněné skupiny občanů.

Ad B/ Podpora vzdělávání a čtenářské gramotnosti

Podporovat úlohu knihovny jako přirozeného centra rozvoje občanských i jiných komunit a jejich kreativity

Proč tento cíl:

V souvislosti s rozvojem internetu, masové digitalizace tištěné produkce minulosti i současnosti lze očekávat pokles zájmu o tradiční knihovnické služby. Knihovna by se měla více soustředit na nové potřeby komunity, ve které působí. Knihovna by měla působit jako přirozené informační, kulturní, vzdělávací a komunitní centrum.

Stav, kterého má být dosaženo:

Rozšíření služeb knihovny, větší orientace činnosti knihovny na potřeby komunity, ve které a pro kterou působí.

Aktivity:

- vytvářet v knihovně **prostorové podmínky pro komunitní, kulturní a vzdělávací aktivity – rozšíření prostor nebo nové prostory**
- podpora samostatného sebevzdělávání i všech stupňů školského vzdělávání (zajištění dostátku informací ke studiu, udržování a navazování kontaktů se školami všech typů k zajišťování informačních lekcí, seznamovat děti s literaturou českou i zahraniční,
- poskytování příležitosti pro osobní tvůrčí rozvoj, povzbuzování fantazie a kreativity dětí a mládeže,
- zapojit knihovnu do osvěty k udržitelnému rozvoji.

Propagovat četbu zejména u dětí a mládeže a aktivně podporovat čtenářskou gramotnost realizací aktivit zaměřených na práci s knihou

Proč tento cíl:

Masové sledování televize, rozvoj nových médií a využívání informačních technologií je jednou z příčin poklesu úrovně tradiční čtenářské gramotnosti i schopnosti vybírat a vyhodnocovat informace. Podle výsledků mezinárodního srovnávacího průzkumu PISA výrazně klesá úroveň čtenářské gramotnosti českých žáků. Nízká úroveň čtenářské gramotnosti, respektive vznik druhotné - funkční negramotnosti, může v budoucnu omezit schopnost lidí získávat nové znalosti a dovednosti v procesu celoživotního vzdělávání.

Stav, kterého má být dosaženo:

Zlepšení čtenářské gramotnosti a schopnosti vyhodnocovat informace, zvýšení počtu dětí, které využívají knihovnu, zvýšení společenské prestiže četby.

Aktivity:

- zvyšovat podíl dětské populace jako návštěvníků knihovny, vymýšlet a realizovat inovativní projekty,
- trvale spolupracovat se školami na rozvoji čtenářské gramotnosti dětí a mládeže, vytváření a posilování čtenářských návyků od raného dětství (celostátních knihovnické akce (Březen – Měsíc internetu, Noc s Andersenem, Týden knihoven, Kde končí svět spolupodílet na „celoměstských“ akcích (festival Za dačickou Kostku cukru, ...),
- účastí knihovny podporovat kampaně na podporu čtenářství a společenské prestiže četby a dobré knihy (Celé Česko čte dětem, Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka, ...).

Podporovat vytváření knihovnických fondů. Zvýšit objem financování nákupu knihovnických fondů v knihovně a vytvářet tak základní předpoklad pro zlepšení obsahu a kvality veřejných knihovnických a informačních služeb Městské knihovny v Dačicích. PRÍMÁ SOUVISLOST S NEDOSTATEKM PROSTOR.

Proč tento cíl:

Nákup a doplňování knihovnických fondů je v naší knihovně dlouhá léta finančně podhodnoceno a s dalším zvýšením DPH lze očekávat další negativní dopady na schopnost knihovny získávat aktuální literaturu. Ve fondu chybí cizojazyčná beletrie, málo financí je na doplňování naučné literatury, nulová je nabídka literatury pro národnostní a etnické menšiny trvale žijící na Dačicku i pro znevýhodněné skupiny obyvatel – zrakově postižené. Podíl těchto obyvatel se stále zvyšuje.

Stav, kterého má být dosaženo:

Knihovny nabízejí široké spektrum aktuální literatury v tištěné i digitální formě pro všechny skupiny svých uživatelů. Každoročně bude navyšován rozpočet na nákup knihovnických dokumentů – cíl 2015: 330.000,- Kč. Příspěvek z rozpočtu města bude doplňován prostředky z grantů, dotací a od sponzorů.

Aktivity:

- podporovat doplňování literatury pro potřebu rozvoje jazykových dovedností obyvatel (cizojazyčná beletrie a populárně naučná literatura, jazykové příručky, slovníky)
- podporovat doplňování literatury a informačních zdrojů pro znevýhodněné skupiny obyvatel, zejména zrakově postižené, řešit NEDOSTATEK PROSTOR PRO ULOŽENÍ KNIHOVNÍCH FONDŮ,
- podporovat doplňování odborné literatury pro potřeby profesního rozvoje uživatelů a aktivní využívání meziknihovnických služeb.

Ad C/ Rovný přístup ke službám knihovny

Zlepšovat dostupnost knihovny a jejích služeb, prosazovat kritérium bezbariérovosti služeb knihovny

Stav, kterého má být dosaženo:

Každý obyvatel Dačic a regionu má přístup ke službám knihovny nezávisle na svém sociálním a ekonomickém postavení, na svém zdravotním stavu nebo věku. Knihovna nabízí bezbariérový přístup do budovy, uplatňuje systém slev.

Aktivita:

- veřejná knihovna je místní branou do světa vědomostí a základním předpokladem celoživotního vzdělávání, nezávislého rozhodování a kulturního rozvoje jednotlivců i společenských skupin, služby knihovny pro zrakově postižené občany (prostory)
- upozorňovat na stávající problémy, přesvědčovat ZASTUPITELE A MĚSTO jako odpovědné orgány, BEZBARIÉROVOST – chybí např. výtah, první poschodí není pro postižené přístupné
- ONLINE služby – na webu knihovny je knihovna přístupná 7 dní v týdnu, 24 hodin denně, udržovat a propagovat tuto službu

Knihovna jako garant rovného přístupu k informačním zdrojům a síti internet

Stav, kterého má být dosaženo:

Knihovna je garantem rovného přístupu k informacím na internetu pro všechny skupiny obyvatel. Knihovna podporuje počítačovou a informační gramotnost obyvatel.

Aktivita:

- připravovat knihovnu pro masové využití digitálních a digitalizovaných dokumentů a na široké zpřístupnění kulturního a vědeckého bohatství – generální licence E-knih, licence na databáze (aktivita Svazu knihovníků a Národní knihovny),
- webovou stránku knihovny udržovat na vysoké úrovni, doplnit ji prvky webu 2.0 (interaktivita, knihovní katalog Carmen aj.),
- umožňovat přístup k dokumentům, týkajících se práv a povinností občanů, a dále k informacím veřejné správy.

Rozvíjet regionální funkce knihovny pro obsluhované základní knihovny v metodickém regionu

Stav, kterého má být dosaženo:

Knihovna si udrží svou funkci knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí v okrese Jindřichův Hradec. Bude plnit standardy regionálních služeb.

Aktivita:

- efektivní vytváření a cirkulace výměnných souborů knih a dalších dokumentů v rámci regionu
- rozvoj automatizovaného kooperativního zpracování knihovního fondu nakoupeného z prostředků obcí
- preferovat podporu knihoven propagujících svoji činnost na webových stránkách
- přesvědčovat starosty obcí o potřebě plnění standardu – zvýšení počtu výpůjčních hodin týdně.

Ad D/Kvalita, efektivita a marketing služeb knihovny

Zavést do praxe standardy kvality VKIS (=veřejných knihovnických a informačních služeb). Sledovat a prezentovat měření výkonu a činnosti knihovny metodou benchmarkingu (měření a analýza procesů a výkonů organizace prostřednictvím systematického porovnávání s výkonem ostatních a hledání nejlepších řešení.)

Stav, kterého má být dosaženo:

*Přesvědčit zastupitele a radní města Dačice, že knihovna potřebuje větší prostory – **nejméně 60m² na 1000 obyvatel obce (8 tisíc obyvatel x 60 = 480m²) nebo spádové oblast (spádová oblast –***

cca 6 tisíc obyvatel plus Město Dačice 8 tisíc obyvatel = celkem: 14 tisíc obyvatel – 14 x 60m2 ≡ 840 m2. Stávající stav 30 m2 na 1000 obyvatel. Neplnění tohoto standardu výrazně omezuje rozvoj služeb knihovny.

Aktivita: -

- trvale upozorňovat odpovědné orgány (zastupitelé, město) na stávající problémy a přesvědčovat je o POTŘEBNOSTI VĚTŠÍCH PROSTOR PRO KNIHOVNU
- trvale prezentovat standardy prostorového vybavení knihoven

Stav, kterého má být dosaženo:

Knihovna bude umístěna v dostatečných prostorách, svým racionálním uspořádáním, automatizací všech procesů, knihovními fondy a kvalitou služeb bude stále na vysoké úrovni v porovnání se srovnatelnými veřejnými knihovnami.

Aktivita:

- poskytovat data do benchmarkingu
- sledovat a vyhodnocovat vývoj ukazatelů, plnit standardy

Podporovat marketingové aktivity knihovny

Stav, kterého má být dosaženo:

V populaci regionu a města zvýšit podíl těch, kteří mají širší povědomí o činnosti knihovny a jejích službách a disponují potřebnou úrovní vzdělání a dovedností pro využívání těchto služeb.

Aktivita:

- všechny aktivity a činnost v knihovně realizovat s cílem, **ABY O NÁS DOBŘE MLUVILI JINÍ**, což především znamená budovat značku knihovny a posilovat její transparentnost a důvěryhodnost,
- zákazníci = centrum každé aktivity knihovny, hlavní zájem = spokojenost zákazníka,
- zaměřit se na aktivity v oblasti public relations: posilovat firemní kulturu a image organizace (jasné poslání a vize knihovny, jednotný vizuální styl, prezentace knihovny na veřejnosti jako spolehlivé, příjemné, vzdělané a vzdělávající instituce), provozovat webovou stránku knihovny, průběžně aktualizovanou a živou, pořádat zajímavé a přínosné akce,
- průběžně a trvale komunikovat s důležitými partnery – zřizovatel, zastupitelé, školy, úřady, média,
- na základě PRŮZKUMU vnitřního i vnějšího prostředí knihovny vypracovat v roce 2012 marketingovou strategii knihovny a její závěry implementovat do stávající koncepce – ZAMĚŘENÍ NA ZÁKAZNÍKA, UŽIVATELE A SLUŽBY, KTERÉ POŽADUJE A POTŘEBUJE.

Ad E/Rozvoj lidských zdrojů

Zvyšovat kvalifikační úroveň pracovníků knihovny s cílem adaptovat je na rychle se měnící odborné nároky profese

Stav, kterého má být dosaženo:

V knihovně působí odborně vzdělaní a motivovaní pracovníci s vysokou úrovní počítačové a informační gramotnosti, kteří jsou schopni být aktivním spojovacím článkem mezi uživatelem, knihovními fondy a informačními zdroji.

Aktivita:

- dodržovat standard vzdělávání

Stav v roce 2015: Do konce roku 2015 bude knihovna umístěna v dostatečných prostorách, svým racionálním uspořádáním, automatizací všech procesů, knihovními fondy a kvalitou služeb bude stále na vysoké úrovni v porovnání se srovnatelnými veřejnými knihovnami. Ve všech provozech knihovny budou stejné vstupy a výstupy pro každého uživatele s tím, že používání informačních technologií bude na velmi dobré technické úrovni. V Městské knihovně v Dačicích budou pracovat zaměstnanci – odborníci s pozitivním vztahem ke své instituci i ke všem čtenářům, kterým budou poskytovat vysoký odborný servis. Prostřednictvím naší knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí budou v obsluhovaných knihovnách našeho obvodu zajišťovány knihovnické a informační služby moderním informačním způsobem ve vyhovujících prostorových podmínkách a v časech, které budou odpovídat potřebám uživatelů.

V Dačicích dne 12. 12. 2011, Mgr. Zdeňka Chadimová, ředitelka knihovny